

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI és SZÉPIRODALMI KOZLÖNY.

Megjelen hetenkint 3-szor: hétfőn s szombaton este és csütörtökön délelőtt. Kéziratok nem adathat vissza.	Előfizethet a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejervár, szt.-István-tér 1.	Felolós szerkesztő: BONITZ FERENC. Kiadónálajdonos: MILLER JÓZSEF.	Előfizetési ár: Egész évre . . . 6 frt — kr. Félre . . . 3 frt — kr. Negyedévre . . . 1 frt 50 kr. Egyes szám ára 5 kr.	A 32 helyre osztott oldal helyenkint 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr Nyilttér soranklat 50 kr. Többzori hirdetésekul egedmény
--	--	---	---	---

Válasz Wekerlének.

(m) Egy opulens lakoma meg egy brilláns tűzijáték, ez volt a keret, melyben Wekerle Sándor, a liberális kormány talmiarany bányájának obersteigerje vasárnap délután ugynevezett beszámolóját tartotta nagybányai választói és egy meghívott claue előtt. Ez a beszéd olyan, hogy még a leginkarnátusabb liberális sem lelkesedhetik érte ingyen, mert sem alakja, sem tartalma nem felelt meg azon várakozásoknak, melyeket a liberális sajtó reklámzaja következtében az egész ország pártkülönbség nélkül már betek óta fűzött volt hozzája. A mit barátaitól zseniálisnak nevezett földink az egyházpolitika multjáról, az u. n. reformok „szükségességéről” mondott, az ma már túlhaladott álláspont, erről tehát ne legyen itt szó. A miniszterelnöknek az állami közgazgatásra s a nemzetiségi kérdésre vonatkozó kijelentéseivel sem akarunk ezuttal foglalkozni. Beszéltek ezekről már a belügyminiszter is, még pedig sokkal világosabban, mint a főnöke.

A mi bennünket különösen érdekel, az Wekerle beszédének két kétségkívül igen nevezetes része. Az egyik rész a koronának a kormány egyházpolitikájához való viszonyára vonatkozik s *ez a rész nincs benne* Wekerle beszédében. Wekerle az egyházpolitikai multnak *tiszta* képét akarta nyújtani beszámolójában s tisztára kellett volna mosnia a kormányt azon súlyos vádtól, mely szerint a koronát minden politikai morál s az alkotmányosság elvei ellenére hatalmi érdekekből erőszakosan belevonta az egyházpolitikába: Wekerle a hírhedt krízis s a főrendiházi tárgyalások idejében pathetikusan hivatkozott a koronára, de nem hitt neki senki, csak a forradalomszülötte liberalizmustól ittas utca.

Különb is akkor sokkal nagyobb igazgatottság uralkodott a kedélyekben,

mintsem ezt e fontos és kényes kérdést tisztázni lehetett volna. Arnyi tény, hogy nem mi vetettük fel, hanem a liberális kormány. Azóta tetemesen lecsillapult az igazgatottság s Wekerlének most *politikai kötelessége* lett volna e kérdést valahára tisztába hozni. De Wekerle erről beszámolójában mélységesen hallgatott. Bizonyára volt reá oka. Bizonyára jól érezte, hogy nem lesz tanácsos sem reá, sem a kormányra nézve ezt a kérdést, most ujra felvetni, illetve az *igazat mondani*. A liberális sajtó a leglojalitásabb tettet csinálja abból, hogy Wekerle a tisztelőre adott banketten a királyt ültette. Ámde *ez hazafias kötelessége* volt, azzal nem bujt ki az őt ma is terhelő emittett vád alól.

De sokkal nevezetesebb annál Wekerle speechjének azon része, mely az egyházpolitikai javaslatok jövőjére vonatkozik. Wekerle erre nézve szóról-szóra ezeket mondta:

„Az egyházpolitikai javaslatok formaszert befejezetteknek még nem tekinthetők, mert most a házasságjogról szóló törvényjavaslat ki vételével a többiek a főrendiház által elfogadva még nincsenek. Bennem azonban erős a remény és bizalom, hogy a közvélemény hatalmas megnyilatkozása után a főrendiház el fogja fogadni a hátralévő javaslatokat is és meg fognak szünni azok az igazgatottság is, melyek helyenként még azon javaslatoknak veszélyességét tulajdonítva, azok törvényerőre emelésének meghibásítását célozzák, a hol e kérdések szabályozása és megoldása elkerülhetetlenül szükséges volt”

A miniszterelnök itt az „igazgatottság” alatt nyilván azon már is megindult katolikus mozgalmat érti, mely arra törekszik, hogy az egyházpolitikai javaslatok törvényekké ne váljanak. Ha pld. Gajári Ödön vagy valamelyik liberális „óriás” mondta volna a fentcitélt szavakatt nem reflektáltunk volna rájuk. De Wekerlének a liberális egyházpolitika vezérének már válaszolunk. Válaszunk ime az:

Jól van, nevezze a miniszterelnök a mi mozgalmunkat igazgatottságnak, jóllehet nem az, hanem alkotmányos és fölünk el nem

vitatható törekvés arra, hogy egyházunk lelkiismereti és vallásszabadságunk egy a forradalom alapján álló istentelen kormány által sérelmeket ne szenvedjen: mi azért el nem állunk mozgalmunktól, folytatni fogjuk őszel a főrendiházban, addig pedig és ha kell, azután is, az egész országban, a politikai és társadalmi életben mindenütt, addig, a míg élet van bennünk. Mi már a télen figyelmeztettük a kormányt, vonja vissza egyház ellenes, a nemzet zöme által perhorreskált javaslatait, mert ha vissza nem vonja, kitér az *igazi* kulturharc, A kormány nem tágitott: ám lássa most a következményeket.

Egy másik fontos nyilatkozatot is tett Wekerle Nagybányán. Azt mondta ugyanis:

„Erős bennem másrészt a meggyőződés, hogy a magyar nagy társadalomnak és közvéleménynek mindig lesz elég erkölcsi ereje, hogy ennek támogatásával a kormány mindig bírni fog annyi formális és anyagi hatalommal, hogy azok ellenében, kik a törvények meghozatala után is talán még kísérleteket tennének azok megdöntésére, vagy pedig az egész köznyugalom megháborítására, a kellő sikerrel élszerednénnyel leszünk képesek eljárni.”

A szégyen pirja száll arcunkba. Hogyan? Egy alkotmányos országnak magát alkotmányosnak nevező miniszterelnöke mer hivatkozni az államhatalom brutális erejére azok ellenében, kik egy *törvény revizióját* óhajtják? Hol áll írva az, hogy egy szabad állam szabad polgárainak nem szabad egy törvény revizióját követelniük? Választ kérünk erre miniszterelnök ur! A mi válaszunk pedig a nagybányai riadóra az: Ha az egyházpolitikai javaslatok hétfőn szentesítetnek, mi már kedden megindítjuk az országos mozgalmat ezen törvények, különösen a polgári házasságról szólónak alapos reviziójára, illetve visszavonására.

A miniszterelnök nyilt kijelentéseire ez a mi nyilt válaszunk!

A magyar ipar- és kereskedelmi bank-részvénytársaság

második ajánlat mintája a „Fejérmegyei cukorgyár“-ban működő cukoripar szállítási viszonyairól így hangzik:

A következő ajánlatot teszem Önöknek:

1. Kötelezem magam, úgy a saját, mint örökösöm és jogutódaim nevében

100000 kgrmra birtokomon, bér-

letemen az 1896., 1897., 1898., 1899., 1900.,

1901., 1902. és 1903. években, évenként

katasztrális holdat cukorrépával bevetni, és

az egész, ezen területen termelt répa mennyi-

ségét az Önök által Székesfehérvárról vagy

Székesfehérvár közelében alapítandó cukor-

gyár részére szállítani.

2. A répa átlomásra és pedig

az én költségemen, vagy waggonokba rakva

vagy kupokba állítva a függelékként ide

csatolt általános feltételeknek megfelelően

szállítandó.

Ezen általános feltételek ajánlatomnak

és az annak idején megkötendő szerződésnek

kiegészítő részét képezik. Ha az Önök által

kellő időben vett értesítés dacára, átvétő

közeg a rendes üzleti órákon belül nem

volna jelen, avagy waggonok nem érkeznek,

ugy az első esetben jogomban áll a répát

a szekeréről a vasút mellett közönséges

rakásokba, a második esetben pedig válasz-

tásuk szerint vagy kupokba vagy közönséges

rakásokba rakatni.

3. A lerakáshoz szükséges területről Önök

kötelesek gondoskodni.

4. Az átvétel a gyár mérlegein és a

közgei által fog eszközöltetni, és az ily

módon megállapított súly lesz mérvadó.

Jogomban áll azonban a mázálás helyes-

ségéről akár személyesen, akár közgeim

vagy bizalmi embereim által magamnak

meggyőződést szerezni.

5. A megállapított súlyból 5% túlsúly

levonandó, és a fennmaradó tiszta súly ára

a következő módzatok szerint állapítatik

meg.

Megjegyzés.

A tisztelt termelők felkértem, hogy

lehetőleg több évre (legalább 8 évre) vállal-

janak répa termelési kötelezettséget, mert ez

biztosítja a gyár létalapját.

I. Módozat. A répa alap ára (minimális ár) 100 kgrm-ként 80 kbrban állapítatik meg. Ezen ár megállapítás azon 15 frtos, esetleg kisebb nyers cukor-ár alapul vétele mellett értetik, mely a bécsi áru-tőzsdén a szállítási év október, november és december hónapjaiban a bécs-brünni viszonylatra vonatkozólag (Relation Brünn, Wien) jegyzett nyers cukorárak (I. Product Basis 88 Rendement) pénz és áru közötti közép árfolyamnak megfelel. 15 frtnál magasabb ár mellett a cukor ár minden 10 knyi emelkedésénél a répa ár 0.5 krral emelkedik.

Megjegyzés.

A módzatok meghatározása a termelőtől függ. Kérjük az el nem fogadott módzatokat törölni.

II. Módozat. Tekintet nélkül a répa minőségére és a cukor-ár alakulására a répa ára 100 kilogramm-ként 83 kbrban állapítatik meg.

5. A szállított répa vonatkozólag a leszámlálás és kifizetés a szállítást követő év január havában történik, tehát először 1897. januárban.

Kötelesek azonban Önök kívánságomra az általam szállított répa mennyiség arányában már szeptember hótól kezdve, minden 1000 kgr. szállított répa után részemre 70 kr. részfizetést teljesíteni.

6. A 4-ik pontban részletezett vétel-áron kívül tartoznak Önök nekem a megállapított tiszta repásúly 40%-ának megfelelő préselt répa szeletet 5% tolított moslékot, mindkettőt a gyárban átveendőleg waggonokba rakva ingyen kiszolgáltatni. Ha a repaszeletek szárításának kérdése technikai tekintetben, oly kielégítő megoldást talál, hogy Önök annak behozatalára határozni el magukat az esetben az engem megillető préselt repaszeletek, szárított repaszeletekkel való helyettesítésének módja, közöttünk külön megállapodás tárgyát fogja képezni.

Kötelezem magamat arra, hogy úgy a répa szeleteket, valamint a moslékot is az idején tartama alatt, a kiszolgáltatásnak megfelelő mérvben fogom elszállítani, Önök azonban kötelesek kívánságomra, részemre a gyárnál egy oly helyet kijelölni, a melyen én azon szeleteket, melyeknek azonnali el-

szállítása nálam nehézségekbe ütköznék, saját költségemen betápostathassam. Az osetre, ha a szeleteket igénybe venni egyáltalában nem óhajtanám, amit azonban Önöknek mindenestre kellő időben tudni adni tartozom, azokat Önök kötelesek tőlem a szállított répa 100 kgrm-jaként 5 krral megváltani.

7. A vétésre szükséges magot és pedig katasztrális holdanként 15-16 kgrm-ot számítva, Önök nekem díjtalanul adják, én pedig kötelezem magam arra, hogy a bevetésre esakis a gyárból nyert magot fogom használni és minden egyes kilogramm repamag után legkevesebb 600 kgr. répát fogok szállítani, ellenkező esetben tartozom a gyárnak az általam átvett repamag többlet, minden kilójáért 30 krt fizetni, valamint azon esetben is, ha több repamagra lenne szükségem, ennek kilóját 30 krral fizetni.

Feljegyzem Önöket arra, hogy közgei által ellenőrzést gyakorolhassanak az iránt, hogy az 1. pontban meghatározott területet tényleg répával bevettem, mi ha meg nem történt volna, kötelezem magam a be nem vetett területnek megfelelő repamag mennyiségét Önöknek 40 krral kgrm-ként megtéríteni, épségben maradván ezenkívül Önöknek ellenem netalán támasztható egyéb kártérítési igényük.

Önök közölni fogják velem az Önök által ajánlott többféle repamag fajjegyzékét, nekem pedig jogomban álland minden év október haváig közölni Önökkel azon fajt, melyet a vétéshez használni kívánok. Az Önök által szállítandó magnak 100 gombolyagoként legalább 150 csiraképességgel kell bírnia. Csekélyebb különbözetről tartoznak Önök nekem a kisebb csiraképességnek megfelelő több vetőmagot adni. Vetőmag, mely 100 gombolyagoként 125 csiraképességgel sem bir egyáltalában nem szállítható.

8. Kötelezem magam az Önöktől vett felszólítás után 10-ed (tized) napra a repaszállítást a gyárba vagy az átvételi helyre megkezdni s naponként az általam bevett kötelezett minden hold után legalább 1%, mmát szállítani.

A repaszállítást megkezdni szeptember 10-ike előtt köteles nem vagyok, azon-

TÁRCA.

Fürdői csalódások.

Tusnád, augusztus 5.

Székel-Udvarhelyre érkezve első dolgom volt szállodába menni s kocsisunkat kifizetve kidobni. Ez könnyített rajtunk egy kiesit.

Tele voltunk porral és méreggel. Az elsőből hamar megváltam, az utóbbit pedig sörrel óhajtottuk hűteni. Resz volt; tessék elhinni nagyon rossz sör volt, szinte neki keseregünk tőle.

Feltettük a kérdést: hova is menjünk tehát? Borszék két napi út, Előpatak, Kovászna szintén, Tusnád egy nap, Homoród fél napi járás kocsin. Ez utóbbit választók, mint legközelebbit. Csak a kocsis volt hátra. Pedig ez mérges kérdés ezen a vidéken. De volt már 12 frt. ára tapasztalatunk e tárgyban, óvatosan jártunk tehát el. Felállítottuk az elvet: ha első ízben bennünket ültetett fel a székel gőbé, most mi ültetjük fel őt. Felhívtam tehát az udvaron és utcaán ácsorgó kocsisok közül négyet. Hadd leltájlanak egymásra. Az első Tusnádig 42 frtot kért, (Udvarhelytől Tusnádig 65 kilom.) azonnal elküldöttük. A második leszállt 39 frtra, a harmadik 35-re, a negyedik 32-re. Ekkor elkezdődött a versengés. A székelyeknél sajátos ének, gyors beszéd, iparkodott egyik a másikat tulkiabálni. „Instáltak”, „parancsoltak” minden másodikk szónál, de mindig engedtek egy-két forintot, miközben majd átszúrták szemekkel azt, ki legkisebb összeget mondott. Mi pedig csak úgy félvállról, de szinte gaz gyönyörűséggel néztük

mint őli egymást a három löprekerült gőbé. Végre az egyik félrelökte társait, szinte habzos szájjal a sok borszédől és telítődéssel ordítá, hogy 6 15 frtót is olvisz bennünket.

Meggyeztünk. Kényelmes hintó, ott állunk meg, hol akarunk és folytonos hajtás voltak a feltételek, miket minden székel-földön utazónak figyelmezően ajánlok.

Törvünk volt az egyenes vonalban eső Homoród és Hargita fürdőt meglátogatni s ha azok nem tetszenének, egész Tusnádig menni.

A nap még alig ébredt, mikor mi már Czekend százszor kanyargó szerpentin útján haladtunk fölfele. Eme hegy előfalát képezi az oláhfalvi fensíknak, s előlépészetét a büszke Hargitának. Nincsen talán e bérces kis hazában váratlanul meglopóbb és elragadóbb látvány mint az, mely a Czekend tetejéről feltárat. Három órai szakadatlan kocsizás után értünk fel az úgynevezett Láz-ra (fensík) melynek hullámszerű lapjába a Hargitáról lerohanó két Homoród és Vargyas patakok völgyei mélyülnek be. Itt a 2000 láb magas Czekend mértékföldekre terjedő fensíkján, a Hargita rungotog fenyveseinek leg szebb havasi képe tárult előnk. Szép és nagy-szerű volt e táj az ébredő nap aranykeretbe foglalva, úgy hogy alig tudunk tőle meg-válni s melyet napokig lehetne nézni a nélkül, hogy unalmassá váljunk.

Alig negyedórai kocsizás után a fensíkon, melyen beredőülő völgy orom szélőre értünk. Eme völgy úde fenyvesei között a csaknem egészen elrejtett Homoródfürdő lak-házait pillantók meg. Kedvesebb helyet kép-zelni sem lehet fürdő számára. De amily pazar kézzel szórta a természet kincseit e fürdőre, ép oly szűkmunkaunk iránta az em-berek. Mintha csak e fürdő jellemzésére ta-

lálták volna fel e szót primitív, annyira reá illik. Semmi kényelem, sőt otromba kezek még a lakházak körül is teljesen kiirtották a fenyűket, úgy hogy árnyat csak a házak-hoz támasztott kivágott fenyűk adnak, mi csak újabb erdőirtással jár. Meghallgatva egy kótára szedett koeverses oláh nótát 7 darab cigány által előadva s egy csalódással gazdagabban indultunk tovább, végtelenné látszó utunk folytatására.

Homoródon túl az ut ismét emelkedik. A fü csakhamar eltűnik s helyette sötét mohabuckák fedik a talajt, míg a sudár fenyűk apró bokrokká törpülnek. Kék és vörösáfonya örökzöld gyopárok, zuzmók vagyúlnak össze a havas vadonjában gyönyör-rol töltve el bennünket. Itt valójában Isten-hez hiszi magát közel a természet nagysze-rűsége által meghatott s a világ sönmisségei fölé emelkedett ember. Itt minden érzés tiszta, minden gondolat ihletességgel határos, meg nem zavartatva semmi által e vadon hangtalan csendjében. Feloldvo mindent, gyönyörködünk hosszú ideig a havasi vidék e nagyszerű panorámáján.

De mennünk kellett tovább. Előttünk a a vidék folyton változó kaleidoszkopia, fel-váltva az emberektől állított emlékek oszlopok-kal kötő le figyelmünket. Ez emlékek alatt vagy egy gyilkos kezek által elvőzött, vagy szikla által elzúzott ember nyugossza esen-des álmát s a rajtuk diszlo virágfűzér tudat-ja, hogy vannak, kik az itt nyugvók álmát fölött örökdnek. A Tolvajos tetején egy szép emlékkő vonta magára figyelmünket, melyen kirívó botokkal ez volt írva: „Megállj utas, vőrtől ázott e föld” s mi megiltunk s levett kalappal közelítettünk azt vélve, hogy vala-mely esataomlók; de csakhamar felcsapott kalappal, bosszuan tértünk vissza, midőn to-

ban kötelezem magam összes répatermésem legkésőbb november 30-ig a gyárba beszállítani.

9. Ha az általam szállítandó egész répaterménységet vagy annak egy részét, az általános határozatokban körülírt feltételeknek meg nem felelve, vagy csekély cukortartalmánál fogva feldolgozásra érdemes nem lenne, az esetben feljogosítom a gyárat arra, hogy minden év december 31-ig a szerződést felbonthassa vagy a termelést kisebb területre szállíthassa. Ezen esetben a szerződés felbontása, illetve korlátozása, a felmondást követő évben lép hatályba.

10. Kötelesek Önök kívánataimra minden kataszteri hold répa után Önök által elegendőnek talált biztosíték ellenében 30 o. é. forint kamatmentes előleget rendelkezésemre bocsátani és pedig 15 frtot a répa kikelte után, 15 frtot pedig június 1-től kezdve.

Azon esetben, ha nagyobb előlegre lenne szükségem, jogomban áll Önöktől katasztrális holdanként még 10 frt előleget kérni, mely után azonban 5% kamatot fizetni tartozom.

Magától értet, hogy ezen előleg megadása vagy megtagadása Önöktől függ.

11. Ha a gyár a szerződés tartama alatt tüzvész következtében elpusztulna vagy üzemképtelenné válnék, azért a szerződés érvényben maradna azon módosítással, hogy az esetben én a 6. pont értelmében engem természetben megillető moslék, répaszelet helyett, csakis ugyanezen pontban érintett megváltási összeget igényelhetem.

A répatermelés azonban, a mennyiben még ez ideig meg nem történt volna, beosztandó.

Ezenkívül tüzvész esetén feljogosítom Önöket arra, hogy az esetben, ha a gyárat újból felépíteni nem akarják, ezen szerződést felbonthassák, mely körülményről azonban engem a tüzvész kiütésétől számított 4 hét lefolyása alatt értesíteni tartoznak.

12. Ezen ajánlatom reám, örökösömre és jogutódaimra nézve 1894. október hó 15-ig kötelező és ezen napig vissza nem vonható. Az esetben, ha ezen ajánlatomat 1894. október 15-ig elfogadják, az abban foglalt határozatok alapján és az 1. pontban

vább olvasva megtudtuk, hogy ott egy borszállító van eltemetve, ki becsudálkozva ment arra s földülvén, a hordó nyomta agyon. Ideálisabb halálra csak nem áhítozhatik egy borban élő, mintha boros hordó nyomja agyon...

Dél felé járt az idő midőn megérkeztünk a nagy Oláhfaluba. Kocsisunk ajánlotta, hogy elvissz bennünket egy szerinte kitűnő vendéglőbe. Végigmentünk az egész községen s már az utolsó házakat kezdtük elhagyni, midőn kocsisunk végre megállt. Bementünk a meglepően tiszta fogadóba, de egy élő lélekre sem akadtunk.

Nincs gazdája ennek a fogadónak? — kérdém egy öreg oláhtól, ki az uvaron sepergetett.

Volna biz uram, de még nagyon fiatalka, amott játszik a fogadó előtt.

Kiáltására egy 12—13 éves leány szaladt be s egész megszokottsággal kérde, hogy mivel szolgálhat? Ebéd alatt elbeszélte, csaknem siró hangon, hogy apja, anyja elhalt s most ő maga a koresmárosné. Megbámultuk őt is fogadóját is, de dícsérettel kell megemlítenem a székely jószívűséget is, mert nincs átutazó, kit kocsisa ne a vendéglőbe vinne, csupán azért, hogy ez árva kis koresmárosné megélhessen.

Két órai pihenő után indultunk tovább, hogy mielőbb átjussunk Csikmegyébe. Ez utat azonban következő levelemben fogom leírni, kérve a nagyon tisztelt korrektort urat hogy amennyire lehet, írta ki a tömörtelen számú sajtóhibákat a lapból addig is, míg az új helyiség elkészül s a nyomda, vele a lap is megszabadulhat ettől a főhibától.

Margóti.

körülírt időtartamra, köztem és az Önök által alapítandó cukorgyár között, a szerződés érvényre emelkedik és kötelezem magamat kívánatukra ezen szerződést írásba foglalva aláírni.

Általános határozatok.

— Az első mintához is tartoznak. —

1. A répa tökéletesen megtisztítva, földtől mentesen, fejétől rendesen elválasztva, azaz a földből kiálló zöld fejének az első levelek alatt vízszintes irányban sima vágással történt eltávolítása után szállítandó. Azon répa, mely ezen feltételeknek meg nem felel, csak megfelelő súly levonásával vétetik át.

2. A gyár nem köteles azon répát átvenni, mely az általa a répatermelésből kizárt földön termeltetett.

3. A gyár nem köteles 100 grmon aluli vagy 2000 grmon felüli súlyú répát átvenni.

4. A gyár nem köteles azon répát átvenni, mely május 15-ike után Chili salperterrel (Chili salétrom) trágyázatot. A friss trágyázott földben termelt répa nincs kizárva.

5. A gyár nem köteles 16—42 cmnél nagyobb sortávolságot bevetett répát átvenni. A sorokban pedig a répa legfőbb 21 cm-távolságot hagyandó.

6. Fagyos idők beálltával a még netán nem szállított répa fagy ellen jól megóvandó. Fagyott, rothadt vagy kinőtt répát a gyár átvenni nem köteles.

(A szerződő fél aláírása.)

BELFÖLD

— **Impertinencia.** A berlini Kreuzzeitung, az antiszemitaik ezen újszólóván vezérlapja, egyik legutóbbi számában kvalifikálhatlan módon nyilatkozik Vaszary Kólos hercegprímásról s egyebek közt azt mondja, a hercegprímás magatartása az egyházpolitikai kérdésekben egyenesen az eretnecséggel határos. Nem akarunk ezzel a hallatlan impertinenciával foglalkozni, csak annyit mondunk: Szégyen gyalázat, hogy akadt ügyünknek olyan „barátja” ki egyházi vezérünkre ilyen blaszfémiait merészkedett mondani. Isten, szabadíts meg bennünket az ilyen barátoktól, ellenségeinkkel majd magunk végzünk!

— **A szentesítés ellen.** A „M. Állam” a legheitelesbb helyről vett információk alapján — azt írja, hogy senki sem gondol a szankció megtagadása ügyében a deputációk kérelmezésére mindaddig, míg a junktim be nem áll az elkeresztelési novella a főrendiházban meg nincs szavazva. Ennek megtörténte után pedig a szentesítés ellen törekvő katolikusok a püspökökkel együtt fognak petícionálni. Azt pedig föltenni sem lehet, hogy a püspökök vonatkozni fognának a deputációban való részvételtől, sőt bíznak abban, hogy maga a hercegprímás, mint a koronának hívatott tanácsadója fogja a püspökök tekintélyével egyesült többi katolikusokat a király elé vezetni.

— **Héderváry és Kállay.** Azon hírt, mely szerint a horvát bán és a közös pénzügyminiszter állásairól visszalépnek, a N. W. Tagl. most határozottan megcáfolja.

— **A felsőheőri választás.** Rádó Kálmán, Vas megye főispánja beállott Festetics Andor gróf földművelésügyi miniszter főkéntesének s bizalmas levélben felszólította a megyei törvényhatóság bizottsági tagjait, hogy a gróftól ma reggel választói körébe leendő útjában kísérik. A H-k erre megjegyzi: „Konstatáljuk e körlevelet, olvasván, hogy az egyházpolitika mégis konzervált valamit az ősi erényekből, csak az a kár, hogy a nagylelkűség korteskedésben nyilvánul, a mi magán emberről szabad mesterség, de közhatalnoknál a helyzettel való visszaélés.”

KÜLFÖLD.

— **Németország.** Vasárnap nyitották meg Bajorországban, Wesseringben az első redemtorista-rendházat ezernyi nép jelenlétében. A Németországból kiültött rend viszsza bocsátására tudvalevőleg nemrég szavazott meg a birodalmi tanács törvényt.

— **Franciaország.** A párisi esküdt-szék tegnapelőtt huszonöt anarchista pörét kezdte tárgyalni, kik a múlt évi törvény értelmében azzal vannak vádolva, hogy titkos bűnszövetségre álltak össze.

— **Dániában** miniszterválság volt. Estrup miniszterelnök 20 évi kormányzás után lemondott. Utódja Reedz-Thott eddigi külügyminiszter lett.

— **A balkán-konföderáció ligája** egy szövetséget alakult, melynek célja a Balkán félsziget összes nemzetét egyesíteni, még idegen államok, így monarchiák kárára is.

TÁVIRATOK.

A pápa sirja.

Róma, aug. 8. XIII. LEO pápa követve elődei példáját még életében szemelte ki síremlékének helyét s megbizta Macarai szobrászt, hogy készítse el a Szent-Péter templomban felállítandó síremléket. A síremlék, melynek vázlatát tegnap mutatta be a művész a pápának, oroszán áll, karmával tőrtartva. Jobbra van a hit szimbóluma, balra az igazságé.

A tüzérseg új felügyelője.

Budapest, aug. 9. (Saját tudósítónktól) Vilmos főherceg halálával megüresedett a tüzérseg felügyelő fontos állása is. Az intőző körökben tekintettel ezen állás nagy fontosságára már most foglalkoznak az új tüzérseg felügyelő személyével. Kiszivárgott hírek szerint Lóbkowicz Rudolf herceg budapesti hadtestparancsnok van kiszemelve ezen állásra Vilmos főherceg utódjául.

Olasz-francia összeütközések.

Marseille, aug. 8. A zavargások Aigues-Mortesban ismét kitértek. A franciák halállal fenyegetik az olaszokat s a vízbe akarták őket hajigálni. Hogy ez még nem történt, csak a katonaság gyors közbelépésnek volt köszönhető. A poldármester sürűn kap névtelen leveleket, melyekben halállal fenyegetik, ha az olasz munkásokat ki nem tiltja. Attól tartanak, hogy legközelebb veres összeütközésre kerül a dolog.

Elmaradt ezred-jubileum.

Budapest, aug. 9. A 44-ik számú, Albrecht főherceg nevét viselő gyalogezred legközelebb akarta megülni az ezred alapításának 150 éves jubileumát a pilis-esabai táborban. Minthogy azonban ezen jubileum idejébe éppen a Vilmos főherceg halála következtében elrendelt udvari gyász esik, az ünnepély elmarad.

Az anarchisták.

Marseille, aug. 9. Itt letartóztattak egy Panetti nevű olaszt, a kínél dinamit töltényeket találtak. Panetti Amerikából jött és Olaszországba szándékozott utazni, hol valamely merényletet akart elkövetni. A lorienti tengerészeti prefektus arról értesült, hogy a prefekturát a levegőbe akarják röpíteni. Azonnal megtette a kellő szigorú intézkedéseket.

Caserio kivégzése.

Páris, aug. 8. A halálra ítélt Caserio ma tegnap kónyszerzubbonyt adtak s folyton két rondóval őriztetik, mert attól tartanak, hogy Caserio az ítélet végrehajtása előtt öngyilkosságot követ el. Kivégzésének napja még nincsen kitűzve, de 20-ikára várják az ítélet végrehajtását.

Városi és vidéki hírek.

Kérjük vidéki előfizetőinket kiknek előfizetése aug. 1-én lejár, hogy a lap további küldése iránt intézkedni sziveskedjenek. A lapot a nyár folyamán nyaraló előfizetőinknek kívánságukra bárhová utánuk küldjük.

— **József főherceg** Bócsból, hová Vilmos főherceg tometósra utazott, Alesuthra vissza érkezett. Ugyancsak Alesuthra érkezett László főherceg is Dobner őrnagy kíséretében.

— **Klotild főhercegnő a budapesti növénykertben.** Budapestben az üllői-uti növénykertben virágzó Victoria regiat kedden a kora reggeli órákban Klotild főhercegnő látogatta meg, a leányaival együtt, Himmel alezredes kíséretében. A főhercegnők sokáig nézték gyönyörködve a növény hatalmas leveleit s legelső virágját s Fekete József főkereszt előtt teljes megelégedésüket fejezve ki, azzal az igérettel távoztak, hogy a virágot teljes kifejlődéséig még látni kívánják, s így a Victoriát a későbbi virágzásukor ismételten meglátogatják.

— **József főherceg leánya Párisban.** József főherceg leánya, Margit főhercegnő férjével, Turn-Taxis herceggel hosszabb ideig töltött Londonban. Az angol fővárosból tegnapelőtt Párisba utaztak, hol szintén hosszabb időt fognak tölteni.

— **József Ágost főherceg új főkamarása.** A hadsereg Rendeleti Közlönye az udvari szolgálatban a következő beosztásokat közli: József Ágost főhercegnek eddigi főkamarása, Pálffy gróf 5. huszárezredből főhadnagy eddigi állásától elbocsátván, csapatszolgálatra vonult be a legfelsőbb megelégedés kifejezésére mellette, helyébe pedig főkamarássá Szmercsányi István ezredes, a 9. huszárezred parancsnoka beosztott ki.

— **Személyi hírek.** Fiáth Miklós heró főispán legközelebb Karlsbadból, hol a gyógyulást töltötte, visszaérkezik Székesfejervárra, honnan a hó 12-én Martonvásárra utazik, hogy ott megnyissa a gazdasági gépközlítést.

— **Lobkowitz herceg szemléje.** Lobkowitz Rudolf herceg hadtestparancsnok a hó 7-én délelőtt szemlét tartott az itt állomásozó 10-ik huszárezred felett. A huszárok már hajnali öt órákor vonultak ki a szemle színhelyére, a pákozdi határba, hol 7 órától fél 12 óráig tartott gyakorlatokat a hadtestparancsnok jelenlétében. Lobkowitz herceg a leghebrebb figyelemmel kísérte a gyakorlatokat minden egyes mozzanatát s végül teljes elismerést s megelégedést fejezte ki úgy a gyakorlatok kivitele, mint a legénység magatartása felett. A herceg ugyanaz nap este visszautazott a fővárosba.

— **Adomány.** Ma a veszprémmegyei Szilas-Balhársól K. I. Sz. B. jelzés alatt 2 frtot kaptunk azon kérelemmel, hogy ezen összeget a m a r o s h o g y i k á p o l n a építbizottságnak juttassuk.

— **Reformátusok gyűlése.** A mezőföldi ev. ref. egyházmegyei lelkeséje tegnap és ma tartották meg Székesfejervárott rendes évi gyűléseket Bóné Géza világi gondnok és Szűts János esperes elnöklése alatt.

— **Új fürdő a Balaton partján.** A magyar tenger partjain egymásután jönnek létre a fürdőhelyek. Most Zichy Béla gróf a fonyódi parton egy elsőrangú fürdőt tervez és az építkezést még e hó folyamán kezdik meg. A jövő évben már 30 villa fogja elénkíteni a fonyódi magasztalt. Megemlítésre méltó, hogy a Balaton partja el van lépve fürdőző vendégekkel, a kik gyönyörködve élvezik a Balatonvidék természeti szépségeit és az üdítő vizet. Hunyadi Imre gróf balaton-berényi fürdjén folyton szaporodik a közönség, amely nem győzi dícsérni a tulajdonos intencióit, hogy a közönség ellátás dolgában kielégíttessék. E két főur kezdeményezését kövessék a többi nagybirtokosok és törjön meg a nép eddigi indolenciája, akkor áldás lesz a magyar tenger a vidékre, a melyet mint látszik, csak most kezdenek igazán fölfedezni.

— **Közigazgatási bizottsági ülés** tartott a hó 8-án délelőtt 10 órákor a városnál, melyen H a v r a n e k József polgármester kir. tanácsos elnökölt. Az ülésen előterjesztett és fololvasott közegészségről, gyámi intézkedésekről, adófelügyelői teendőkről, továbbá a fogházügy állapotokról szóló jelentések egyszerűen tudomásul vétettek. Az állam-mérnökség által az utak csinálása és javítása tárgyában betervezett költségvetés azonban némi eszmecsorérral adott okot. Felszólaltak Kovács István és Dieballa György bizottsági tagok, kiknek azonban felszólalásait részben az elnökölő polgármester és az állam-mérnök a törvényre való hivatkozással eloszlatta, miért is a betervezett költségvetés a bizottság által polgármesternök kiadott azzal, hogy azt a közgyűlés elé vezérleje. Ez után Dieballa György közgazdasági előadó jelentését olvasta fel Székesfejervár ideai terméséről. A jelentés főbb pontjai a következők:

Két úrlapot a törvényhatóság területén legkiterjedtebb gondolkodással foglalkozó földbirtokos és bérlo által töltetett ki, kiknek birtoka és bérlete a szab. kir. város minden határ részéből ölel fel birtok telkeket, tehát az általános érdekeltség tekintetében mint számba vehető eredmény alapul bizton szolgálhat.

A szerzett adatok alapján az őszi buza termés egy 1600 négyzet öles katasztrális holdon átlag 10¹⁰/₁₀ méter mássa hektoliterenként átlagos sulya 80. kilogram. Az őszi rozs termés egy (1600 n.-öles holdon 9¹⁰/₁₀ m. m. hektoliterenként átlagos sulya 69-70, klgram. Tavasz arpa egy 1600 öles holdon 11¹⁰/₁₀ m. m. átlagos hektoliterenként 66-77 klgr. Zab 11 m. m. átlagos sulya 49. klgram.

A törvényhatóság összes külterülete mezőgazdasági művelat alatt 20.838—1600 négyyszög öles hold, ebben foglaltatik a szab. kir. város tulajdonát képező cirka 6700 hold szántóföld is.

A magánosok birtoka 4000 négyyszög öles parcellákra van osztva, melyen szabadgazdálkodás üzemel.

Ezen birtoktesten folyó évben termeltetett: 2518 1600 négyyszög öles) holdon őszi buza alapot véve holdankénti 10¹⁰/₁₀ m. m. termést, a reménybeli eredmény: 26429 mm., őszi rozs 1093 holdon a 9¹⁰/₁₀ m. m. 10355 mm., tavaszi arpa 4174 holdon a 11¹⁰/₁₀ m. m. 58000 mm., zab 120. kt. hold. 11. 1320.

Tönkely tavaszi buza tavaszi rozs őszi és tavaszi repce épen ezen kétszeres (elegy buza) pedig alig számba vehető mennyiségben természet, úgy hogy biztos eredményt nem is jelenthetek.

A kimutatott eredmény már bevégzett részint szobacséplés eredményre, tehát a becslési véleményt kikerülhet, a rétek nagyon különbözök, igen silánytól kitünő minőségűek. Az úrlapokban kitüntetett adatok alapján átlagul 17 m. m. eredmény mutatkozik.

Az úrlapokban jelzett piaci árak méter mázsánként: őszi buza 6—6²⁰/₁₀, őszi rozs 4¹⁰/₁₀—4³⁰/₁₀, arpa 5⁵⁰/₁₀—6⁵⁰/₁₀, zab 5⁷⁰/₁₀—5⁸⁰/₁₀, réti széna 2⁴⁰/₁₀, lohere 1—80—3, zabos búk-köny 3—, 3⁵⁰/₁₀ a valóságnak megfelelők.

A bizottság helyesléssel vette a jelentést tudomásul, mire az ülés 11 órákor véget ért.

— **Tánomulatság.** A velencei ifjuság f. évi augusztus hó 20-án az olvasókör helyiségében zártkörű bucsu-bált rendez a kör könyvtára javára. Belépti díj: személy-jegy 50 kr., családjegy 1 frt. A mulatság fél 8 órákor kezdődik.

— **Tűz.** Tegnap hajnalban 1 óra tájban özv. Mészáros Istvánnak az ugynevezett Sárkány-kut dűlőben levő földjén összehordott mintegy 50 kereszt buzája eddig ismeretlen okból kigyuladt s miután a telepen senki sem volt, ki a tüzet elolthatta volna, az a körülötte levő árpakazal és már kiesélt rozs szalmával együtt a lángok martaléka lett. A kár nagysága ismeretlen.

— **Törvényszéki vótárgyalások.** A törvényszék a hó 14-ére tűzte ki a vótárgyalásokat a gyilkosság büntetettének kísérlétével vádolt Kovács Istvánnal szül. Princesz Julia és alópallás vádolt Sziluka István ügyében.

— **Tűz Pentelén.** Tegnapelőtt éjjel egyszerre nagy tűz fénye mutatkozott a Széchenyi-utca irányában. Az önkéntes tűzoltóság azonnal sietett a város ezen részéhez s nem esekély rémületbe ejtette ezzel az ottani lakosokat, kik már-már azt hitték hogy nagy tűz pusztít a városban. Azonban nem úgy volt. A tűzoltók a városi sorompóig haladván, észrevették, hogy a tűz a városon kívül van s ezért visszatértek a városba. A tűzvész Pentele pusztán keletkezett. Ott ugyanis kigyuladt a tisztikar melletti mosókonyha s a tűz az uralkodó szárazság következtében oly gyorsan terjedt, hegy rövid idő múlva a tisztiepület és a körülötte levő melléképületek lángokban állottak és leis égtek, szerencse hogy ugyanakkor teljes szélsérend uralkodott, mert különben a tisztikar közelében levő templom és plébánialak, de különösen a plébánia szerzőskortje okvetlenül a tűz martalékává lett volna. Az oltási munkálatok körül a helybelieken kívül nagy buzgalmat fejtettek ki a rögtön oda sietett Szentmihályiak s jóformán ezeknek köszönhető, hogy a tűz nem terjedt tovább.

— **Kemény ítélet.** Viniczai József székesfejervári lakos Ranyák György, Szafranovits Ferenc és Ullmann Adolf kárára tetemes tolvajlásokat követett el, a miért a budapesti törvényszék a napokban hat havi börtönrre és három évi hivatalvesztésre valamint politikai jogai gyakorlatának ugyancsak három évi felfüggesztésre ítélte.

Külömfélék.

— **Vilmos főherceg végrendeletéből** még eddig ismeretlen, érdekes rendelkezések kerültek nyilvánosságra. A főherceg hagyatékából 100.000 frt Mária Raineria főhercegnőnek jutott, 10.000 frtot kapnak Bécs város szegényei, 10.000 frtot a német lovagrend tagjainak özvegyei és árvái, 20.000 frtot hagyományozott a német lovagrend kórházának. Minden kocsi és ló az egyetemes örökösnök, Jenő főhercegnek jutott örökölni. Az udvar részéről is történt egy érdekes rendelkezés: t. i. a szerencsétlenséget okozó lóra vonatkozólag az az intézkedés történt, hogy kegyelemábrakot kápjón és ne használtassék sem lovaglásra, sem egyéb munkára.

— **A benedekrendiek nagy káptalana.** Főbírói Ipoly pannonhalmi főpátp mint a M. Allam jelenti, e hó 22-ére nagy káptalana hívta össze a szt.-Benedek-rend tagjait, melyen az utolsó tíz év szellemi és

anyagi eredményeit bírálják fölül s a jövőre úgy gazdasági, mint nevelésügyi téren üdvös reformokat indítanak. A főpárt most dolgozik a nagy méretben koncepiált megnyitó beszédén, melyben főszóly lesz fenntartva a középiskolai hittanítás intenzívitásának emelésére. A főpárt, ki már eddig is Innsbruckban képzett theológusokat alkalmazott a gimnáziumok hittudományi professzoraiul, ezontul még nagyobb gondot fogja kezelni az ifjúságnak katolikus irányban való nevelését s ez lesz az egyik főtárgya a nagy kiállításnak, mely a magyar szt.-Benedek rendnek új felvirágztatásának lesz új kiinduló pontja.

— **Egy új katolikus kör.** Pászton, mint az E. H. írja, egy katolikus kör van alakulóban. A város több kath. polgárának buzdítására eddig már vagy 130-an léptek be az új körbe, mely alakuló közgyűlést augusztus 12-én fogja megtartani.

— **A miniszterelnök útja.** Wekerle Sándor miniszterelnök hétfőn megtekintette Nagybánya környékét és nevezetességeit, este pedig a hozzá csatlakozott Josipovich és Lukács miniszterekkel Lembergbe utazott az ottani kiállítás megtekintésére.

Irodalom és Művészet.

— „**Vasárnap**“ c. alatt Polczner Árpád fővárosi hírlapíró kiadja tréfás verseit, melyekre most előfizetést hirdet. Sok tréfás dolgot versel meg a könyvben, mely néhány mulatságos órát ígér az olvasónak. A kötet Tóth Molnár díszes illusztrációival, esimes kiállításban október havában jelenik meg. Előfizetési ára egy forint. Az előfizetéseket kéri a külföld legkésőbb szeptember végéig címűre Budapestre, a „Magyarország“ szakszolgálatába küldeni.

— **Mária Anyának, vagyis elmékedések Szűz Mária ünnepeire.** Szerkesztette Semmer Imre sarutlan kármelita-rendi áldozár. A jeles hitbuzgalmi munka most jelent meg Győrött és 59 emlékező tartalmú Szűz Mária főbb ünnepeire. Minden ünnepre három elmékedés foglaltatik benne és pedig az ünnep előestéjére, reggelre és este. A sz. skapulára és Nagyboldogasszony ünnepének egész nyolcadára vannak elmékedések. Azonkívül még a következő ünnepekre szolgál ájtatossággal: Szűz Mária olajgyertyázása, Gyertyaszentelő, Gyümölesoltó, Hétfájdalmu-, Sáros- és Havi Boldogasszony ünnepére, továbbá Szűz Mária szentséges szívo-, kisasszony nap és Szűz Mária névünnepe, Szűz Mária bemutatása és a szepőlétlen fogantatás ünnepe.

Az elmékedések egyszerű, keneteljes hangon vannak írva és pontokba foglalva, a bibliai kövek és a sz. atyák homiláiának felhasználásával. Világos, meggyőző tartalmuk az ájtatos szív és a Szűz Mária iránt való szeretet szinaranyát hozzák napfényre. Merőleg ajánljuk mindazoknak, a kik a boldogságos szűznek kiváló tisztelettel akarnak adózni.

A mű 250 lapra terjed és könnyen olvasható tiszta nyomással van kiállítva. Megrendelhető a szerzőnél Győrben kármeliták háza. Fűzve 60 kr., esimes vászonkötésben 1 ft.

Közgazdaság.

Az uzsora.

Írta: dr. KÁLMÁN LAJOS.

(Folyt. köv.)

Az uzsora elleni védelem annak kiiktatása, a kamatláb szabályozására irányuló törvényekkel, melyek könnyen kijátszhatók, nem eszközölhető. (Kamatok előleges levonása, az adósevelnek nagyobb összegről kiállítás, a kölcsön

ügyletnek más ügyletbe burkolása, mind megannyi módjai a fenti törvény kijátszásának.)

Az uzsora elleni óvszerek főleg a következők: Első sorban általános és kötelező elemi oktatás a népeknek a szűcsé, mint az iskola útján takarékoságra, fej szövetésére, szorgalmas munkálkodásra oktatása. Nemkülönböztetése a nép között bizonyos házi ipar nemeknek, mezőgazdasági iparágaknak, melyek közül az előbbieket a mező munka által igénybe nem vett időben folytathatók s évközben kisebb nagyobb jövedelmet nyújtanak, az utóbbiak pedig a termékek jobb értékesítését teszik lehetővé.

A második orvoszer az uzsora ellen a népek olesó könnyen hozzáférhető hitel nyújtása állami, községi, vagy nyilvános társulati pénzkölcsönözök intézkedéssel.

Nem tudom helyeselni, hogy pénzügyi kormányzatunk oly magas bekebelezési illetékeket szed a jelzálogilag biztosított kölcsönök, miután a jelzálogi biztosítás a birtokos osztályának szolid hitel alapját képezi.

Külföldi jelöltséggel bírnak az önségely elvén alakult hitel egyletek, melyek egy részről a takarékoság ösztönét fejlesztik a népben, más részről az egyetemleges szavatosság alapján tagjaikat olesó hitelhez juttatják.

Egyébiránt az ország egyes vidékein a kisebb összegű kölcsönöket nyújtó kis pénztársulatok szaporodása égető szükséglet képez: Mert a nagy pénztársulatok részint mivel rendszeren csak nagyobb összegű kölcsönt nyújtanak, részint az egyes vidékektől távol fekvésük miatt, részint az ott díró terhes formalitások miatt sokaknak nehezen hozzáférhetők.

Kiváló fontossággal bírnak az uzsora megállítására szempontjából a kézi zálogbiztosítók, a melyek azonban igen könnyen szintén a zsarolás, a nép szípolozásának melegágyává válhatnak, miért is szigorú hatósági ellenőrzés alá vendők. Sőt a hol a viszonyok engedik hatósági zálogbiztosítók (állami vagy községi) lennének felállítandók.

Hátra van még egy remedium, mely egyszerűsége az uzsorában rejlő bűn igazságos megtorlását képezi.

Az uzsora nemcsak erkölcsileg utálatos és megvetendő cselekmény, hanem jogilag is olyanak tekinthető, mely a társas együttélés, feltételeit, a társadalmi organizmus harmonizációját, szándékosan sérti s jogtalanul érdemtelenséggel jut vagyonhoz egyeseket s mint ilyen az állam által joggal büntethető.

Az uzsora lényege e szerint büntető jogilag nem a kamatláb mérvében keresendő.

Törvényhozasunk is az uzsorákat olyanak találta, mely joggal sorozható a büntetendő cselekmények közé s azt a kamatláb mérvétől eltekintve következőleg definiálta: „Aki másnak a szorultságát, könnyelműségét, vagy tapasztalatlanságát felhasználva, olyan kikötések mellett hitelt, vagy ad fizetési halasztást, melyek a neki, vagy egy harmadiknak engedett tulságos mérvű vagyoni előnyök által az adósnak vagy keresnek anyagi romlását előidéznék vagy fokozni alkalmassak, vagy oly mérvűek, hogy az eset körülményeire képes a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás közt szembeeső aránytalanság mutatkozik: az uzsora vétséget követik el, stb. stb. (1883 XXV. t. c.)

Különböztetve közgazdaságilag is az uzsora lényege abban keresendő, hogy társadalom — gazdasági életünk a munka megosztáson alapulván, minden jószág és szolgálat az okozott munka arányában osztandó fel a gazdaság egyes tagjai között, holott az uzsorás a kölcsönnek a kölcsönvőre gyakorolt anyagi, sokszor erkölcsi hatását térítette meg magának.

Végül nem mulasztjuk el, hogy komolyan ne intünk mindenkit, miszerint a meg gondolatlan kölcsönvételektől tartózkodjék.

(Vége köv)

— Lótenyésztési jutalomdíjosztás a martonvásári kiállításon.

A fejérmegyei lótenyésztés emelésére engedélyezett lótenyésztési-jutalomdíjosztás f. é. aug. hó 15-én Martonvásár községben fog megtartatni, — mely alkalommal a következő államdíjak lesznek kitűzve: I. Sikerült éves vagy szopócsikóval bemutatott anya-

kancák számára, melyek jól ápolt, egészséges és erőteljes állapotban vannak s jó tenyészkancaikkal kelleivel bírnak. Első díj 50, 2-ik díj 30, 3-ik díj 30, 4-ik díj 20, 5-ik díj 20 ft. II. 1. díj a legjobb 4 éves megfelelő ménnel fedezett kancának 50, 2. díj 30, 3. díj 30, 4. díj 20 és 5. díj 20 ft. Ezen államdíjakra pályázhat minden fejérmegyei földmives tenyésztő, ha közszéneljárói bizonyítvánnyal igazolhatja azt: hogy a szopócsikóval bemutatott anyakancák már a csikó születése előtt sajátja volt, vagy pedig, hogy a kiállított egy éves vagy szopócsikó egy, az ellés idejekor birtokában volt anyától származik és általa neveltetett. A pályázatokból csak az angol telivér lovak vannak kizárva, — minden egyéb fajú — akár nagyobb, akár kisebb tenyésztő által nevelt ló, a díjakra kivétel nélkül pályázhat; ha azonban valamely ménestulajdonos vagy bármely más díjnyertes pályázó a nyert díjat a közügy érdekében a helyszínen ujjal pályázat alá kívánna bocsátani, úgy kitüntetésül a díjak szerint fokozatosan osztályozott arany-, ezüst- vagy bronz-diszoklevelet fog nyerni. A bemutatott lovak megbírlása, valamint az odaítélt díjak kiosztása is, egy e végre alakult szakbizottság által azonnal a helyszínen fog eszközöltetni. Hogy a díjosztó bizottság kellő időben megtudhassa valamennyi pályázó ottlétét, köteles minden pályázó a kijelölt nap reggelén a martonvásári helyhatóságnál jelentkezni, hol további utasítást nyer.

— **Gazdasági tudósítások.** Szent-Mihály-Zichyfalvi levelezőnk írja nekünk: A termés általában jó volt. Ha a jég akkor pusztítást nem tesz júniusban, ez év olyra termést ad, a melyhez fogható itt néhány évtized óta nem volt. Szalmára most is több volt mint tavaly, de szemre kevesebb. A gabonák általában döltek voltak s csupán a hűvös időnek tulajdonítható, hogy meg nem szorultak. Csomó számra jól fizetett. A buza holdankint átlag 30 esomót (14 kéve) adott, a rozs 27-et, az árpa 26-ot, a zab 30 esomót. A buza esomónként átlag adott 35 litert, az árpa 49, a rozs 47, a zab 66 litert. Sulyra a buza hektoliterje átlag 81½ a rozs 77, az árpa 69, a zab (rostátalanul) 46 kg. A kukoricák nagyon gyengék. de helyiül közel jókat is találhatni s a napokban esett eső egy jó része meg nem volt késő. A szóna mennyiségre kevesebb, mint tavaly volt, de minőségre nézve aránytalanul jobb. A vetett takarmányok általában jól fizettek, kivéve a baltacim. A gyümölcs-termes általában igen jó volt, a jégverés azonban majdnem minden második szemén ott hagyta a nyomát. Zichy Jenő gróf fejérmegyei uradalmi közlő általában a zichyfalvi fizetett legjobban.

Eresiről írja: Tegnapelőtt délután óta már harmadizban is megerezt a jó eső, a melyre bizony égető szükség is volt! különösen a kapásnövények kívántak nagyon az esőt. Takarmányeműk is valószínűleg fel fognak frissülni. — Gyurón a kukoricára, illetőleg a szemzésre még elég jókor jött meg az eső, ezuttal sokkal bővebben esett, mint a mult hetekben. A növényzet némi javulása várható.

Szt.-Margitszigeti üdítőviz

legkiválóbb ásványos savanyúvíz
egészségápoló ital.

Főraktár Székesfehérvárott

Reinitz Lipót

fűszer- s csomage-kereskedésében Nádor-utca

és

TÉRY EDE

fűszerkereskedésében

Martonvásáron.

NYÁRI

Vasúti új menetrend!

Érvényes 1894. évi június hó 1-étől.

Székesfejervárról Budapest felé:

Reggel 4 ó. 24 p. személyvonat indul
Budapestre érkezik 6 ó. 29 p.
Reggel 6 ó. 15 p. vegyesvonat indul
Budapestre érkezik 8 ó. 16 p.
Délelőtt 8 ó. 49 p. gyorsvonat indul
Budapestre érkezik 10 ó. 9 p.
Délután 2 ó. 35 p. vegyesvonat indul
Budapestre érkezik 4 ó. 31 p.
Este 6 ó. 8 p. személyvonat indul
Budapestre érkezik 8 ó. 12 p. este.
Este 9 óra 21 perckor indul
Budapestre érkezik 10 ó. 55 p. este

Budapestről Székesfejervár felé:

Reggel 7 ó. 5 p. személyvonat indul
Székesfejervárra érkezik 9 ó. 16 p.
Délelőtt 11 ó. 50 p. v. vonat indul
Székesfejervárra érkezik 3 ó. 16 p.
Délbe 2 ó. 25 p. indul vegyesvonat.
Székesfejervárra érkezik 4 ó. 27 p.
Délután 4 ó. 25 p. vegyesvonat indul
Székesfejervárra érkezik 6 ó. 39 p.

Este 7 ó. 45 p. a gyorsvonat indul
Székesfejervárra érkezik 9 ó. 10 p.
Este 9 óra 25 perckor indul
Székesfejervárra érkezik 11 ó. 33 p. éj.
Kelenföldről Győr felé reggel 8 ó. 40 p.
Kelenföldről Pécs felé reggel 8 ó. 30 p

Siófokról Székesfejervárra:

Este 8 óra 15 perckor indul
Székesfejervárra érkezik 9 ó. 16 p.

Székesfejervárról Siófokra:

Este 6 óra 42 perckor indul
Siófokra érkezik 7 óra 42 perc este

Székesfejervárról Veszprém felé:

Délelőtt 9 óra 34 p. személyv. indul
Veszprémbe érkezik 10 óra 59 p.
Kis-Czelbe érkezik 1 óra 17 p.
Délután 1 óra 35 perckor indul
Veszprémbe érkezik 3 ó. 40 p.
Kis-Czellbe érkezik 6 ó. 36 p. este.
Este 9 óra 27 p. vegyesvonat indul
Veszprémbe érkezik 11 ó. 0 p. éjjel.

Veszprémből Székesfejervár felé:

Reggel 4 óra 19 p. vegyesvonat indul
Székesfejervárra érkezik 6 óra 0 p.
Délelőtt 7 óra 3 perckor indul
Székesfejervárra érkezik 8 ó 30 p.
Délután 4 ó. 43 p. személyvonat indul
Székesfejervárra érkezik 5 óra 35 p.

Moóról indul Székesfejervárra:

Délelőtt 7 órakor vegyesvonat
Fehérvárra érkezik 8 ó. 22 p. d. e

Délután 1 ó. 25 p. személyvonat
Fehérvárra érkezik 2 ó. 26 p. d. u

Székesfejervárról Uj-Szőny felé:

Délelőtt 10-0 p. teherv. szem. száll. ind.
Uj-szőnyre érkezik 2 ó. 46 p.
Este 9 ó. 32 p. személyvonat indul
Uj-szőnybe érkezik 12 ó. 41 p. éjjel.

Uj-Szőnyből Székesfejervár felé:

Reggel 3 ó. 41 p. teherv. szem. száll.
Székesfejervárra érkezik 8 ó. 22 p.
Délután 11 ó. 27 p. személyv. indul
Székesfejervárra érkezik 2 ó. 26 p. d. u.

Sz.-Fejervárról Nagy-Kanizsa felé:

Délelőtt 9 ó. 26 p. személyvonat indul
Nagy-Kanizsára érkezik 1 ó. 39 p. d. u.
Éjjel 11 óra 43 perckor indul
Kanizsára érkezik 3 ó. 52 p. reggel.
Délután 4 óra 33 p. vegyesvonat indul
Nagy-Kanizsára érkezik 8 ó. 44 p.
Este 9 ó. 17 p. gyorsvonat indul
Kanizsára érkezik 12 ó. 10 p. éjjel.

Nagy-Kanizsáról Sz.-Fejervár felé:

Reggel 5 ó. 47 p. gyorsvonat indul
Székesfejervárra érkezik 8 ó. 39 p.
Reggel 10 óra 0 p. vegyesvonat indul
Székesfejervárra érkezik 2 óra 10 p.
Délután 2 óra 0 perckor indul
Székesfejervárra érkezik 6 ó. p. este.
Éjjel 12 óra 16 perckor indul
Székesfejervárra érkezik 4 ó. 15 p. reg

Vadász idényre

ajánljuk dúsan felszerelt raktárunkat mindennemű vadász-cikkekben ugymint:

legyverek, legyver-tokok, vadász-táskák, töltény-övek, legyver-szijak, vadász-székek,

mindenféle töltény-hüvelyek

üresen és töltve, töltő-eszközök, vadász-evőszerek tokban, kulacsok stb.

Ajánljuk továbbá kitűnő minőségű szikviz-gépeinket, valódi Lignum-Sanctum kugli-golyókat és mindenféle nyári játékokat

a leghozzáértőbb szabott árak mellett.

➡ Különös figyelemmel lesznek a vidéki megrendelések teljesítve. ➡

SZEKERÁK és HORNYÁNSZKY

SZÉKESFEHÉRVÁR, Nádor-utca 17. sz.